
Uw kenmerk

Ons kenmerk
HR_beschikbaarheid

Contactpersoon
Kapt. Katrien De Maeyer

Datum
25 maart 2016

Huishoudelijk reglement Beschikbaarheid vrijwilligers

Dit document legt de algemene regels vast die een vrijwilliger van Brandweer Zone Rand moet respecteren inzake zijn beschikbaarheid. Dit document vervangt artikel 17 van het arbeidsreglement van het operationeel personeel zoals goedgekeurd door de zoneraad op 6 maart 2015.

1 Wetgeving

Artikel 177 §1 van het administratief statuut bepaalt dat de minimale beschikbaarheden voor de diensttijd van het vrijwillige personeelslid en de modaliteiten waaronder hij wordt opgeroepen en terugkeert naar de post worden vastgelegd in een huishoudelijk reglement.

In het verslag aan de Koning wordt dit artikel verder uitgelegd.

In het reglement worden de algemene regels vastgelegd die een vrijwilliger moet respecteren inzake zijn beschikbaarheden. Het reglement kan bepalingen bevatten over:

- *Welke procedures gebruikt worden voor het aan- en afmelden (b.v. via sms, internet, telefoon, ...);*
- *Welke verschillende statussen mogelijk zijn (b.v. beschikbaar binnen 2, 5, 10 of 30 minuten, beschikbaar voor niet-dringende interventies, onbeschikbaar, ...);*
- *Welke de minimale beschikbare uren zijn per maand of per jaar;*
- *Welke gevolgen er zijn als iemand zich als beschikbaar had aangemeld, maar toch niet opgedaagd is;*
- *Hoe het statusmeldingssysteem precies functioneert (b.v. in combinatie met een systeem van ploeg van wacht of niet);*
- *Hoe ver op voorhand men voorzienbare periodes van onbeschikbaarheid moet melden;*
- *Hoe men periodes van onvoorzienbare onbeschikbaarheid (b.v. ziekte, zieke kind) moet melden;*
- *Welke gerechtvaardigde redenen zijn om zich korte tijd niet beschikbaar te stellen (b.v. geboorte van een kind, overlijden van een naaste, huwelijk, ...);*
- *Hoe langere periodes van onbeschikbaarheid kunnen worden opgevangen (b.v. afspraken in verband met omwisselen van wachtdiensten tijdens vakantieperiodes);*
- ...

2 Doelstellingen

2.1 Zonale doelstelling

Door op basis van beschikbaarheden op te roepen,

- kunnen posten 24/24 in dienst blijven (minimale beschikbaarheid).
- kan de veiligheid van de burgers van de zone 24/24 gewaarborgd worden.
- kunnen posten hun ambitieniveau halen (afhankelijk van o.a. specialisaties van een post).
- worden vrijwilligers maximaal ingezet volgens hun functieprofielen.

Het minimaal aantal beschikbare vrijwilligers zal per post vastgesteld worden in functie van de uit te voeren opdrachten. De lokaal commandant organiseert zijn post zodanig dat dit ambitieniveau (of het minimaal niveau) van de post altijd gehaald kan worden. (bv minimaal niveau = 0/1/5 = 1 bevelvoerder + 1 chauffeur-pompbedienaar + 4 ademluchtdragers).

2.2 Individuele doelstelling

Door op basis van beschikbaarheden op te roepen, moeten

- vrijwilligers maximaal gemotiveerd zijn om zich beschikbaar te stellen.
- vrijwilligers beloond kunnen worden omdat ze beschikbaar zijn. Vrijwilligers uit de ploeg van dienst die beschikbaar zijn, zullen als eerste geselecteerd worden om gevolg te geven aan een oproep.

3 Definities

3.1 Verschillende beschikbaarheidsstatussen

Een vrijwilliger moet op elk moment van de dag in één van volgende beschikbaarheidsstatussen staan:

In kazerne	Persoon stelt zich beschikbaar voor alle interventies en is fysiek aanwezig in zijn/haar toegewezen post of voert een diensttaak of oefening uit binnen het verzorgingsgebied van de post.
Beschikbaar	Persoon stelt zich beschikbaar voor alle mogelijke types van interventies en opdrachten. Voor deze status geldt een opkomstverplichting (wie opgeroepen wordt, moet komen). De status beschikbaarheid is afhankelijk van de locatie van de vrijwilliger en dus van hoe snel hij/zij in de kazerne kan zijn: <ul style="list-style-type: none">▪ Beschikbaar ≤ 5 min (binnen gebied van 3 min rond kazerne)▪ Beschikbaar ≤ 7 min (binnen gebied van 5 min rond kazerne)▪ Beschikbaar ≤ 15 min (binnen gebied van 13 min rond kazerne)
Niet beschikbaar	Persoon stelt zich niet beschikbaar voor alle oproepen. In uitzonderlijke gevallen kunnen personen met deze status toch gealarmeerd worden. In dergelijk geval vervalt de opkomstverplichting.
Beschikbaar voor dringende oproepen	Persoon stelt zich enkel beschikbaar voor oproepen die als dringend worden gedefinieerd (prio 1 interventies – brand, ongeval geknelden, ongeval gevaarlijke stoffen).

	<ul style="list-style-type: none">▪ Deze status mag enkel toegekend worden aan vrijwilligers dewelke een overeenkomst hebben met hun reguliere werkgever om tijdens hun werkuren hun beroepsactiviteit te verlaten voor dringende oproepen. Deze status mag dan ook enkel gebruikt worden tijdens de effectieve werkuren binnen het arbeidsregime van de desbetreffende persoon.▪ De lokaal commandant kan gemotiveerd toestaan dat sommige vrijwilligers deze status gebruiken.
--	---

3.2 Beschikbaar

'Beschikbaar zijn' wordt als volgt gedefinieerd:

- Je hebt altijd je pager bij (of andere technologische middelen om opgeroepen te worden).
- Je kan je minimaal 1 uur vrij maken voor de brandweer.
- Je bent niet onder invloed van drank, drugs of geneesmiddelen zoals beschreven in artikel 15 van het administratief statuut (conform de wettelijke normen).
- Je kan binnen de hierna gedefinieerde tijden aanwezig zijn in de kazerne.

De beschikbaarheid statussen 'Beschikbaar' en 'Beschikbaar voor dringende oproepen' worden opgedeeld per haalbare uitruktijd en als volgt gedefinieerd. Er wordt rekening gehouden met een reactietijd van de vrijwilliger van 2 minuten tijdens een oproep.

Beschikbaar ≤ 5 min of beschikbaar voor dringende oproepen ≤ 5 min	Persoon bevindt zich in een zone die een uitruk binnen de 5 minuten na alarmering mogelijk maakt	Persoon moet zich binnen een gebied van 3 minuten rond kazerne bevinden.
Beschikbaar ≤ 7 min of beschikbaar voor dringende oproepen ≤ 7 min	Persoon bevindt zich in een zone die een uitruk binnen de 7 minuten na alarmering mogelijk maakt.	Persoon moet zich binnen een gebied van 5 minuten rond de kazerne bevinden.
Beschikbaar ≤ 15 min of beschikbaar voor dringende oproepen ≤ 15 min	Persoon bevindt zich in een zone die een uitruk tussen 7 en 15 minuten na alarmering mogelijk maakt.	Persoon moet zich binnen een gebied van 5 tot 13 minuten rond de kazerne bevinden.

Personen die verder dan 13 minuten van de kazerne bevinden en er dus voor zorgen dat de uitruktijd hoger dan 15 minuten is hanteren de status 'niet beschikbaar'.

De lokaal commandant bepaalt rond zijn post(en) de zones van beschikbaarheid volgens de te halen uitruktijd van 5,7 en 15 minuten. Deze zones worden visueel op een kaart gezet en worden gecommuniceerd aan de vrijwilligers van de post. Tijdens het functiegesprek wordt ook individueel bekeken binnen welke zone de vrijwilliger woont en/of werkt.

Elke vrijwilliger evalueert in welke zone hij/zij zich bevindt en zet zich overeenkomstig deze zone beschikbaar. Elke vrijwilliger probeert maximaal rekening te houden met fluctuerende barrières (bv spoorwegovergang, brug...) en fluctuerende verkeersdrukke (bv scholen), maar mag hiervan geen nadeel ondervinden bij de keuze van zijn beschikbaarheidsstatus.

4 Planning

4.1 Gepland

4.1.1 Beschikbaarheid

Iedere vrijwilliger geeft minimaal 24u voorafgaand aan de volgende dag zijn/haar geplande beschikbaarheid in (in functie van bv. werkplanning, vakantie, gezin...). Het ingeven en/of wijzigen van beschikbaarheden van personen gebeurt aan de hand van volgende aangereikte middelen:

- Via de webapplicatie: extern EasyCAD web (gratis);
- Per SMS (kostprijs afhankelijk van je provider);
- Via de mobiele EasyCAD App voor iOS, Android en Windows Phone (gratis);
- Via Telefoon met nummerherkenning (gratis).

Een vrijwilliger die een via bovenstaande middelen een statuswijziging doorvoert, ontvangt automatisch per SMS de vermelding van de status waarin hij/zij zich bevindt en tot wanneer.

4.1.2 Cruciale functies

De vrijwilliger kan ingeschakeld worden om een aantal cruciale operationele functies te vervullen waaronder officier van dienst, bevelvoerder, ambulancier e.d. Voor deze cruciale functies wordt een permanentie voorzien. Deze permanentie wordt op voorhand in onderling overleg en met akkoord van de betrokken vrijwilliger afgesproken. Afwijkingen kunnen toegestaan worden door de lokaal commandant indien er een vervanger gevonden wordt. Vervangingen worden bij voorkeur onderling geregeld.

De vrijwilliger die zich voor een cruciale operationele functie engageert, moet zich beschikbaar stellen zodat hij/zij altijd gevolg kan geven aan een oproep overeenkomstig deze functie.

4.1.3 Onbeschikbaarheid

Langere (voorzien) periodes van onbeschikbaarheid moeten per mail gemeld worden aan de lokaal commandant. Het kan hier bv gaan over buitenlandse werkopdrachten, geboorte van een kind, vakanties, operaties...

Het is de verantwoordelijkheid van de vrijwilliger om deze periodes minimaal twee weken op voorhand te melden. In de berekening van de minimaal te halen beschikbaarheid kan dan rekening gehouden worden met deze periode van onbeschikbaarheid.

4.2 Ongepland (ad hoc)

4.2.1 Beschikbaarheid

Een vrijwilliger die sneller beschikbaar is dan gepland, mag zich uiteraard altijd beschikbaar stellen.

4.2.2 Onbeschikbaarheid

Omdat elke vrijwilliger zijn beschikbaarheid op voorhand kan ingeven, is het niet de bedoeling dat hij/zij zich op elk moment van de dag onbeschikbaar stelt. Dit kan immers tot gevolg hebben dat een post buiten dienst gezet worden omdat er te weinig vrijwilligers beschikbaar zijn.

Korpsleden die zich beschikbaar hebben gesteld en opgeroepen worden, maar omwille van overmacht de oproep niet kunnen beantwoorden, zijn verplicht een bevelvoerder of interventieleider hiervan onmiddellijk en persoonlijk in te lichten.

5 Minimale beschikbaarheid

5.1 Beschikbaarheidsprofielen

Op persoonsniveau kunnen onderstaande beschikbaarheidsprofielen gedefinieerd worden. Deze zijn afhankelijk van de woon- en werksituatie van de vrijwilliger. Tijdens een functiegesprek dat de start van een evaluatieperiode aangeeft, wordt in overleg met de vrijwilliger het correcte beschikbaarheidsprofiel vastgelegd.

Profiel	Omschrijving profiel	
2	Nacht/avond/weekend beschikbaar voor brandweer	Dit zijn vrijwilligers die werken van maandag tot vrijdag (+/- 9 to 5) en die geen toestemming hebben van hun werkgever om beschikbaar te zijn tijdens hun werktijd.
3	Dag (gedeeltelijk) en avond/nacht/weekend beschikbaar voor brandweer	Dit zijn de vrijwilligers die toestemming hebben van hun werkgever om beschikbaar te zijn voor (dringende) interventies tijdens hun werktijd. Dit zijn de vrijwilligers die in hun werksituatie zelf kunnen beslissen om zich vrij te maken (bv zelfstandige, thuiswerker, brugpensioen...). Dit zijn de vrijwilligers die zich op wisselende afstanden van de kazerne bevinden (bv aannemers, vrachtwagenchauffeurs, vertegenwoordigers...) en beschikbaar zijn voor dringende interventies tijdens hun werktijd.
4	Ploegendienst <ul style="list-style-type: none">▪ 12-uren shiften▪ Vroege/late/nacht	Dit zijn de vrijwilligers die in ploegendienst werken en tijdens hun werktijd niet beschikbaar zijn.
5	Alleen overdag beschikbaar	Dit zijn de vrijwilligers die in de omgeving van de kazerne werken, maar buiten de gemeente wonen. Ze hebben de toestemming van hun werkgever om altijd beschikbaar te zijn tijdens hun werktijd.

5.2 % beschikbaarheid op jaarbasis

Afhankelijk van het toegekende functieprofiel moet een vrijwilliger een minimaal aantal uren (percentage van de tijd) beschikbaar zijn voor de brandweer. Er worden twee niveaus van beschikbaarheid ingevoerd: de functioneringsbeschikbaarheid en de minimale beschikbaarheid. Deze niveaus maken het mogelijk om tijdens evaluaties onderscheid te maken (onvoldoende, te verbeteren, voldoende, goed en zeer goed).

Per kwartaal en voorafgaand aan een functionerings- en evaluatiegesprek zal een uitlezing van het percentage van beschikbaarheid gebeuren. De vrijwilliger kan zijn/haar beschikbaarheid per kwartaal op eenvoudig verzoek verkrijgen bij zijn/haar lokaal commandant.

De uren die een vrijwilliger niet beschikbaar kan zijn ten gevolge van oefeningen (bv in andere posten of clusters, duikers in het water...), brandweeropleidingen (bv op Vesta) of interventies, tellen mee als beschikbare uren voor de evaluatie op jaarbasis.

De opgelegde percentages worden één jaar na het invoeren van de oproepcomputer per post geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. Daarna zal evaluatie op regelmatige basis gebeuren.

5.2.1 Functioneringsbeschikbaarheid op jaarbasis

Voor de berekening van het aantal uren en het percentage beschikbaarheid wordt een onderscheid gemaakt tussen de beschikbaarheid overdag, op weekavonden en -nachten en weekends.

	Weekdag	Weekavond	Weeknacht	Weekend	
	6-18u	18u-22u	22u-6u	vr22u-ma6u	
totaal # uren/jaar	3120	1040	1664	2936	
Profiel 2	300	347	555	979	uren beschikbaar
Profiel 3	1350	347	555	979	uren beschikbaar
Profiel 4	1040	260	416	734	uren beschikbaar
Profiel 5	2025	0	0	0	uren beschikbaar

	Weekdag	Weekavond	Weeknacht	Weekend	
	6-18u	18u-22u	22u-6u	vr22u-ma6u	
totaal # uren/jaar	3120	1040	1664	2936	
Profiel 2	10%	33%	33%	33%	% beschikbaar
Profiel 3	43%	33%	33%	33%	% beschikbaar
Profiel 4	33%	25%	25%	25%	% beschikbaar
Profiel 5	65%	0%	0%	0%	% beschikbaar

Op jaarbasis worden enkel onderstaande beschikbaarheidspercentages gebruikt als basis voor de evaluatie van de vrijwilliger. De statussen die in rekening gebracht worden voor de berekening van het totale percentage beschikbaarheid van een vrijwilliger zijn 'in kazerne', 'beschikbaar' en 'beschikbaar voor dringende oproepen'.

	Functionering	
	Aantal uren/jaar	Percentage
Profiel 2	2180	25%
Profiel 3	3230	37%
Profiel 4	2450	28%
Profiel 5	2025	23%

5.2.2 Minimale beschikbaarheid op jaarbasis

Om de posten 24/24 in dienst te houden, moet er gerekend kunnen worden op de vrijwilligers. Wie niet beschikbaar wil zijn, biedt onvoldoende meerwaarde voor de brandweer. Op jaarbasis worden onderstaande minimale beschikbaarheidspercentages gehanteerd. Dit minimaal percentage bedraagt 75% van de functioneringsbeschikbaarheid.

Wie deze percentages niet haalt, kan behoudens overmacht of gerechtvaardigde redenen zoals tijdelijk medische ongeschiktheid, negatief geëvalueerd worden of geen verlenging bekomen van zijn benoeming als vrijwilliger (conform artikel 51 van het administratief statuut).

	Minimaal	
	Aantal uren/jaar	Percentage
Profiel 2	1635	19%
Profiel 3	2423	28%
Profiel 4	1838	21%
Profiel 5	1519	17%

5.2.3 Groeipad

Om alle in dienst zijnde vrijwilligers de mogelijkheid te geven om bovenstaande functioneringsbeschikbaarheid en minimale beschikbaarheid te halen wordt een groeipad voorgesteld. Dit pad zal vanaf de opstart van de zonale oproepcomputer over een periode van 2 evaluatiecycli (max. 4 jaren) lopen. Het eerste jaar wordt 70% van de te halen beschikbaarheid als grens genomen, het tweede jaar 80% en het derde jaar 90%.

Voor de functioneringsbeschikbaarheid betekent dit:

	2017	2018	2019	2020	
	70%	80%	90%	100%	
Profiel 2	1526	1744	1962	2180	uren/jaar
Profiel 3	2261	2584	2907	3230	uren/jaar
Profiel 4	1715	1960	2205	2450	uren/jaar
Profiel 5	1418	1620	1823	2025	uren/jaar

Voor de minimale beschikbaarheid betekent dit:

	2017	2018	2019	2020	
	70%	80%	90%	100%	
Profiel 2	1145	1308	1472	1635	uren/jaar
Profiel 3	1696	1938	2181	2423	uren/jaar
Profiel 4	1287	1470	1654	1838	uren/jaar
Profiel 5	1063	1215	1367	1519	uren/jaar

5.3 Ploeg van dienst

Elke post van Brandweer Zone Rand is georganiseerd in ploegen. Dit maakt het mogelijk om gebruik te maken van het principe 'ploeg van dienst'. De beschikbare vrijwilligers van de ploeg van dienst worden tijdens hun week als eerste opgeroepen voor interventies. Zij kunnen dan ook ingezet voor niet-dringende opdrachten, onderhoud wagens en materiaal, onderhoud ademlucht...

Het aantal ploegen per post wordt verder uitgewerkt in het operationeel organisatieschema.

5.3.1 Beschikbaarheid tijdens week 'ploeg van dienst'

Iedere vrijwilliger tracht zich zoveel mogelijk beschikbaar te stellen binnen de wachtweek van de hem/of haar toegewezen ploeg. De grootste concentratie van beschikbare uren zou tijdens de week van dienst gepresteerd moeten worden (PVD = Ploeg van Dienst).

Voorbeeld: rekening houdend met een post georganiseerd in 4 ploegen betekent dit dat elke vrijwilliger 1 week op 4 deel uitmaakt van de ploeg van dienst. Tijdens deze week van dienst is hij/zij maximaal beschikbaar. Dit heeft ook tot gevolg dat hij/zij 1 week op 4 niet beschikbaar hoeft te zijn voor de brandweer (maar het is uiteraard wel toegelaten).

	Profiel 2	Profiel 3	Profiel 4	
Gemiddeld over 4 weken	42	62	47	
PVD (+ 75%)	73	108	82	uren/week
PVD+1 (+ 50%)	63	93	71	uren/week
PVD+2 (- 25%)	31	46	35	uren/week
PVD+3 (- 100%)	0	0	0	uren/week

5.3.2 Officier van dienst (OVD)

Bij elke interventie in de zone moet een officier bereikbaar zijn en indien nodig ter plaatse kunnen komen. Daarom worden de vrijwillige officieren samen met de beroepsofficieren ingeschakeld in een wachtrol van 'officier van dienst'. Dit betekent dat zij buiten het hierboven beschreven principe van 'ploeg van dienst' zullen vallen.

Voor de invulling van deze cruciale functie wordt net zoals bij de vrijwillige niet-officieren rekening gehouden met een gezonde balans werk-privé-brandweer. Zijn/haar beschikbaarheid in uren/jaar wordt bepaald zoals beschreven in 5.2 van deze nota.

Wanneer een (vrijwillig) officier als OVD moet fungeren, zal hij/zij een prioritair dienstvoertuig ter beschikking hebben en een kortere uitruktijd van 2 minuten kunnen halen.

De OVD is

- beschikbaar binnen een gebied van 7 minuten van de post waarvoor hij/zij aangeworven is.
- beschikbaar binnen een gebied van maximaal 22 minuten in zijn/haar toegekend OVD-gebied (maximaal 10 minuten na de eerste autopomp ter plaatse kunnen zijn).

De vastlegging van de OVD-gebieden wordt in een aparte nota behandeld.

6 Sanctionering

6.1 Inbreuken

Het systeem van beschikbaarheden kan slechts werken als alle korpsleden hun beschikbaarheden correct doorgeven en correct reageren op eventuele oproepen. Volgende inbreuken kunnen gesanctioneerd worden:

- Korpslid zet zich beschikbaar en wordt opgeroepen, maar komt niet naar de kazerne.
- Korpslid zet zich onbeschikbaar en wordt niet opgeroepen, maar komt toch (bv in plaats van een collega).
- Korpslid zet zich beschikbaar en wordt niet opgeroepen voor een interventie, maar komt toch naar de kazerne of de interventieplaats.
- Korpslid komt te laat in de kazerne bij een oproep (= niet binnen tijd beschikbaarheid).

6.2 Sancties

Er wordt in de sancties onderscheid gemaakt tussen overmacht en geen overmacht. Daarnaast wordt ook rekening gehouden met de frequentie waarmee de inbreuken plaats vinden.

6.2.1 Overmacht

Als men niet kan komen door overmacht (altijd onvoorzien – bv ongeval, ziekte kind/partner, problemen voertuig...), zullen er geen sancties volgen. De reden moet wel altijd aangetoond worden aan de ploegleider of lokaal commandant.

6.2.2 Geen overmacht

Vanaf de invoer van het beschikbaarheidssysteem, krijgt iedereen gedurende een periode van 6 maanden tijd om zich aan te passen. Inbreuken worden dan mondeling gemeld.

- Elke keer wordt door de ploegleider mondeling, per sms of telefoon gevraagd wat de reden van de inbreuk was (om overmacht uit te sluiten).
- Indien sporadisch inbreuk: individuele mondelinge terugkoppeling met ploegleider.
- Indien vaak inbreuk (meerdere keren per maand): individuele mondelinge terugkoppeling met ploegleider en lokaal commandant.

Na de eerste periode van 6 maanden wordt elke inbreuk als volgt gesanctioneerd:

- Elke keer wordt door de ploegleider mondeling, per sms of telefoon gevraagd wat de reden van de inbreuk was (om overmacht uit te sluiten).
- 1^e en 2^e maal inbreuk: mondelinge verwittiging door de ploegleider.
- 3^e en 4^e maal inbreuk: mondelinge verwittiging door de lokaal commandant.
- Vanaf 5^e maal inbreuk: schriftelijke verwittiging door de lokaal commandant. De lokaal commandant geeft – in overleg met de zonecommandant – een operationele sanctie in functie van de veiligheid van de inzet en het garanderen van de minimale beschikbaarheid met als doel de beschikbaarheid van de vrijwilliger te verbeteren. Bv de vrijwilliger wordt tijdelijk niet oproepen voor interventies (pager 'buiten dienst' zetten). Hij/zij kan wel deelnemen aan oefeningen en opleidingen.
- Vanaf 10^e maal inbreuk: er wordt een tuchtdossier opgestart vanwege het systematisch misbruik van het systeem. In afwachting van het tuchtdossier geeft de lokaal commandant –

in overleg met de zonecommandant – een operationele sanctie in functie van de veiligheid van de inzet en het garanderen van de minimale beschikbaarheid.

Het aantal inbreuken wordt per evaluatieperiode geregistreerd en geëvalueerd. Om een spoor te hebben van het aantal inbreuken, wordt dit per post bijgehouden in een register en wordt dit elke keer gemeld in het persoonlijk dossier van de betrokkene.

7 Functionering alarmering

Voor elk mogelijk interventietype worden door Zone Rand de benodigde interventievoertuigen en de operationele functies bepaald. De lokaal commandant bepaalt voor elk korpslid welke functieprofielen toegekend worden aan elk personeelslid van zijn post. Deze toekenning gebeurt volgens de zonale richtlijnen en houdt rekening met wettelijke bepalingen die inherent zijn aan bepaalde functies of specialisaties.

De oproepvolgorde van de personeelsleden is afhankelijk van de prioriteit van de oproep. Deze wordt vastgelegd in de nota 'alarmering'.

